

Møde i Blåt Fremdriftsforum den 27. februar 2014

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Basisanalyse for Vandområdeplaner 2015-2021

Kontorchef Harley Bundgaard Madsen, Naturstyrelsen

1. Baggrund
2. Formål
3. Foreløbige miljømål og kvalitetselementer
4. Resultater af risikovurdering
5. Eksempler fra Web-GIS

Vandrammedirektivets artikel 5

1. Hver medlemsstat sikrer, at der for hvert vandområdedistrikt eller for den del af et internationalt vandområdedistrikt, der ligger inden for dens område, foretages

— en analyse af dets karakteristika

— en vurdering af menneskelige aktiviteter indvirkning på overfladevandets og grundvandets tilstand samt

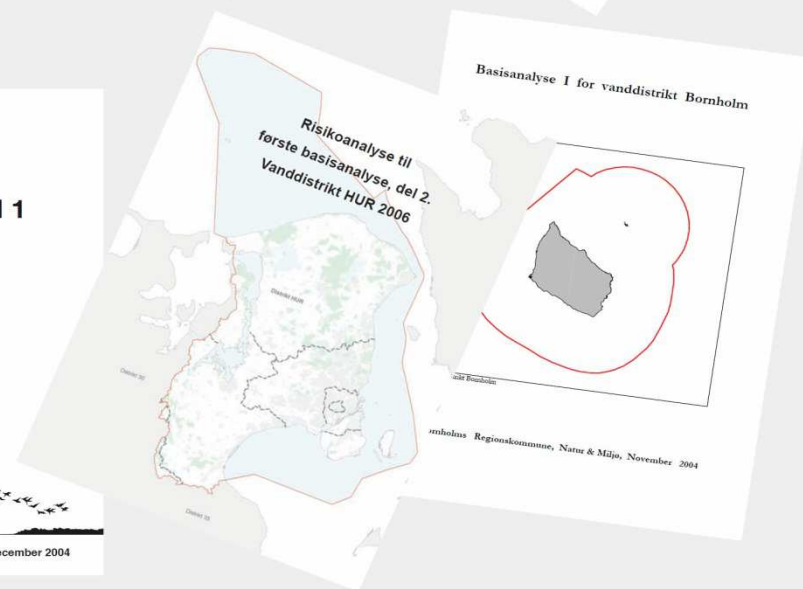
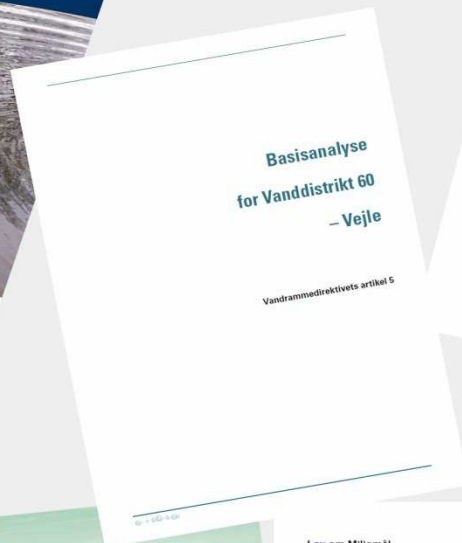
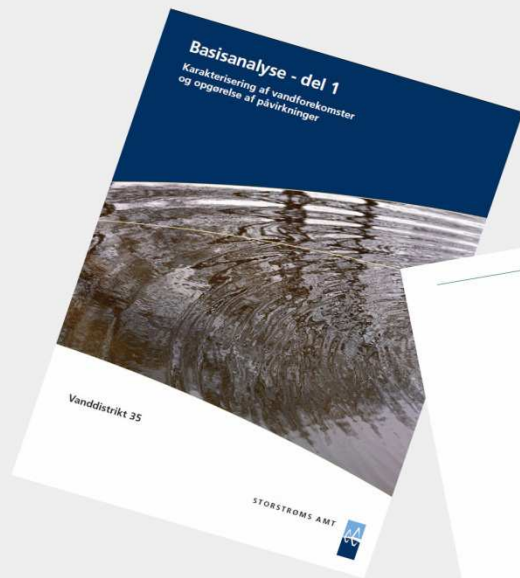
— en økonomisk analyse af vandanvendelsen

i overensstemmelse med de tekniske specifikationer i bilag II og III, og at disse analyser og vurderinger afsluttes senest fire år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden.

2. De i stk. 1 omhandlede analyser og vurderinger **revideres og ajourføres om nødvendigt** senest 13 år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden og derefter hvert sjette år.

Amternes basisanalyser 2004/2006

Basisanalyse - formål

Bidrage til at skabe grundlag for:

- Overvågningsprogram
- Indsatsprogram
- Vandområdeplan

Basisanalysens hovedtemaer

- 1. Vandområdedistrikter og hovedvandoplande**
- 2. Foreløbige miljømål (baseret på VP 2009-2015)**
- 3. Afgrænsning af vandområder**
- 4. Typologi**
- 5. Foreløbig udpegning (identifikation) af kunstige og stærkt modificerede vandområder**
- 6. Drikkevandsområder**
- 7. Påvirkning og arealanvendelse**
- 8. Vandområdernes tilstand**
- 9 Miljøfarlige forurenende stoffer**
- 10. Risikovurdering 2021**

Vandområdeplaner 2015-2021

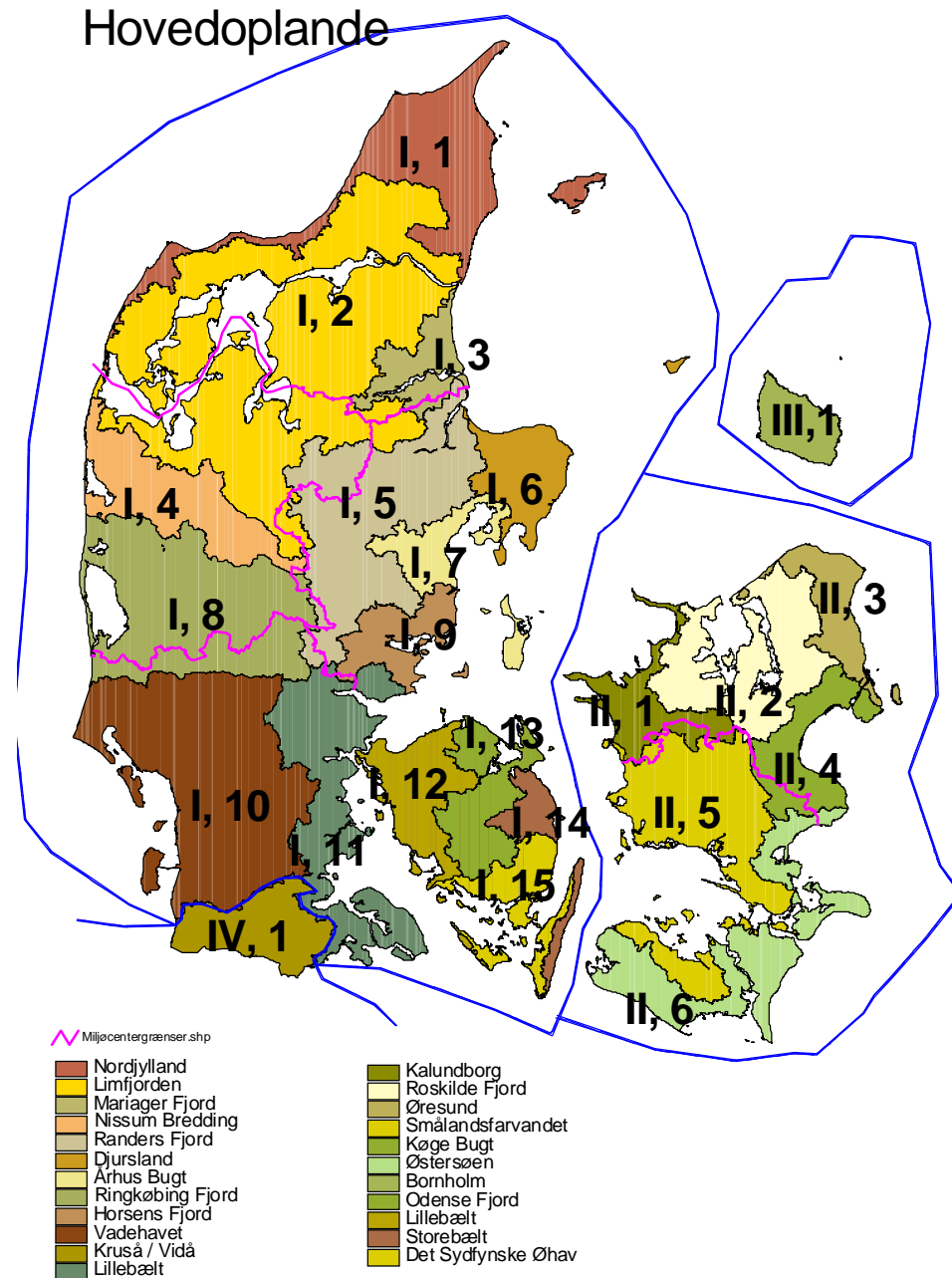
Afgrænsning:

-119 marine vandområder
inden for 1 sømil

-689 søer > 5 ha
-167 søer <5ha

-18.900 km vandløb

-385 grundvandsforekomster

Karakterisering af vandløb

- I Danmark findes ca. 70.000 km. vandløb.
- De ca. 19.000 km heraf (ca. 30 %), som har størst naturværdi, er medtaget i basisanalysen
- Knap 10 % af disse vandløb (19.000 km) er kunstige eller stærkt fysisk modificerede
- En væsentlig større andel af de 70.000 km vandløb vurderes at være kunstige eller stærkt fysisk modificerede

	Naturlige	Kunstige	Stærkt modificerede	Total
Længde km	17380	723	801	18904
Total	17380	723	801	18904

Travnskovafløbet (tilløb til Langesø)
Oplandsarealet er på ca. 4,3 km²

Øvre del af Ryds Å.
Oplandsarealet er ca. 8.7 km²

Øvre del af Horne Mølleå (ved Svanninge)
Oplandsarealet er på ca. 5,8 km²)

Kunstige og stærkt modificerede vandløb

Foreløbige miljømål og (nye) kvalitetselementer i Basisanalysen

- Miljømål i basisanalysen baseres på Vandplan I og betegnes ”foreløbige”.
- For *nye* biologiske kvalitetselementer fastlægges alene foreløbige miljømål i vandområder, hvor der foreligger overvågningsdata og hvor indeks mv. er udarbejdet og kan anvendes.
- Vandområder hvor der ikke kan fastlægges foreløbige miljømål, indgår ikke i risikovurderingen for det pågældende kvalitetselement.
- Vandområder hvor der fastlægges foreløbige miljømål, men hvor der mangler data, vil fremstå med ukendt tilstand.

Kvalitetslementer i Basisanalysen

	Biologisk kvalitetselement	Indgår fuldt ud i basisanalysen?	Indgår delvist i basisanalysen	Bemærkninger
Sø	Bunddyr	Nej	Nej	Indeks ikke udarbejdet i DK
	Fisk	Nej	Ja, for 17% af søerne	Manglende data/indeks ikke udarbejdet for resterende søtyper
	Fytoplankton	Nej	Ja, for 10% af søerne	Manglende data/indeks ikke udarbejdet for resterende søtyper
	Makrofytter	Nej	Ja, for 39% af søerne	Manglende data/indeks ikke udarbejdet for resterende søtyper
	Fytobenthos	Nej	Nej	Indeks ikke udarbejdet i DK
Vandløb	Klorofyl	Nej	Ja, for 73% af søerne	-
	DVFI	Nej	Ja, for 86% af vandløbene	-
	Fisk	Nej	Ja, for 42% af vandløbene	Den endelige operationalisering endnu ikke fuldt afklaret
	Makrofytter	Nej	Ja, for 15 % af vandløbene	Manglende data/indeks endnu ikke fuldt operationaliseret
	Fytobenthos	Nej	Nej	Indeks endnu ikke udviklet i DK. Relativt få overvågningsdata forligger.
Marin	Fytoplankton	Nej	Nej	DCE har vurderet, at fytoplankton ikke kan anvendes som kvalitetsparameter i Danmark
	Fytoplankton (klorofyl)	Nej	Ja, for 31% af vandområderne	Endnu ikke fuldt operationaliseret.
	Bunddyr	Nej	Ja, for 17% af vandområderne	Manglende data/indeks endnu ikke fuldt operationaliseret.
	Ålegræs	Nej	Ja, for 60% af vandområderne	-
	Makroalger	Nej	Nej	Endnu ikke interkalibreret

Tilstandsvurdering - hovedresultater

Dataopdatering

- For vandløb, søer og marine områder er tilstanden svagt forbedret i forhold til Vandplan I, når samme kvalitetselementer betragtes

Medtagelse af nye kvalitetselementer

- Jo flere kvalitetselementer der medtages, jo færre vandområder opnår målopfyldelse, når princippet ”one out –all out” anvendes
- Dette kan føre til større indsats eller større anvendelse af undtagelser i Vandplan II i forhold til Vandplan I

Næste step

- Risikovurdering af om vandområderne i 2021 vil nå målopfyldelse. Her inddrages indsatser i Vandplan I, hvilket vil medføre større målopfyldelse end i tilstandsvurderingen

Risikovurdering

- Risikovurderingen er en grovsortering af hvilke vandområder der er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2021, - med mindre der iværksættes indsatser ud over allerede vedtagne.
- For vandløb, søer og marine områder er der foretaget en kvalitativ fremskrivning til 2021 af tilstandsvurderingen 2012 under inddragelse af indsatser i Vandplan I

Prinsipper for basisanalysens risikovurdering

- Risikoanalysen inddrager i muligt omfang nye biologiske kvalitetselementer.
- Risikoanalysen for *eksisterende* kvalitetselementer er baseret på de seneste overvågningsdata/tilstandsvurderinger samt på Vandplan I.
- Risikoanalysen for *nye* kvalitetselementer er baseret direkte på de seneste overvågningsdata/tilstandsvurderinger.
- Risikoanalysen er foretaget – og præsenteres - for hvert enkelt kvalitetselement.
- Risikoanalysen præsenteres tillige som en samlet vurdering (“one out - all out” princippet).

Kriterier for basisanalysens risikovurdering. Eksisterende kvalitetselementer.

Målopfyldelse. Nyeste tilstandsvurdering	Målopfyldelse i 1. vandplan.	Undtagelse i 1. vandplan	Indsats i 1. vandplan	Risikoanalyse
Ja	-	-	-	Ikke i risiko for manglende målopfyldelse
Nej	Ja	-	Ingen	I risiko for manglende målopfyldelse
	Nej	Nej	Fuld	Ikke i risiko for manglende målopfyldelse
		Ja	Delvis	I risiko for manglende målopfyldelse
			Ingen	I risiko for manglende målopfyldelse
	Ukendt	-	-	I risiko for manglende målopfyldelse
Ukendt	-	-	-	I risiko for manglende målopfyldelse kan ikke vurderes

Risikovurdering – hovedresultater (1)

Vandløb

- **DVFI:** 5.000 km vandløb (31 %) vurderes at være i risiko for manglende målopfyldelse i 2021.
Tilstandsvurderingen viste at 7.100 km (44 %) ikke opfylder målene i 2012
- **Samlet (DVFI, fisk og planter):** 10.400 km vandløb (62 %) vurderes at være i risiko for manglende målopfyldelse i 2021.
Tilstandsvurderingen viste at 11.500 km (69 %) ikke opfylder målene i 2012

Risikovurdering – hovedresultater (2)

Søer

- **Klorofyl:** 336 søer (52 %) vurderes at være i risiko for manglende målopfyldelse i 2021. Tilstandsvurderingen viste at 371 søer (59 %) ikke opfylder målene i 2012
- **Samlet (klorofyl, fytoplankton, makrofyter, fisk):** 432 søer (66 %) vurderes at være i risiko for manglende målopfyldelse i 2021. Tilstandsvurderingen viste at 457 søer (71 %) ikke opfylder målene i 2012

Risikovurdering – hovedresultater (3)

Kystvande

- **Ålegræs:** 65 vandområder (92 %) vurderes at være i risiko for manglende målopfyldelse i 2021. Tilstandsvurderingen viste tilsvarende at 65 vandområder ikke opfylder målene i 2012
- **Samlet (ålegræs, klorofyl, bundfauna (DKI)):** 81 vandområder (95 %) vurderes at være i risiko for manglende målopfyldelse i 2021. Tilstandsvurderingen viste tilsvarende at 81 vandområder ikke opfylder målene i 2012

GIS-kort til fremvisning i basisanalysen

Hovedtemaer:

1. Vandområdedistrikter og hovedvandoplande
2. Foreløbige miljømål (baseret på VP 2009-2015)
3. Afgrænsning af vandområder
4. Typologi
5. Foreløbig udpegning (identifikation) af kunstige og stærkt modificerede vandområder
6. Drikkevandsområder
7. Påvirkning og arealanvendelse
8. Vandområdernes tilstand
9 Miljøfarlige forurenende stoffer
10. Risikovurdering 2021

Eksempel på del-temaer:

9. Risikovurdering 2021
<i>Vandløb. DVFI</i>
<i>Vandløb. Fisk</i>
<i>Vandløb. Planter</i>
<i>Vandløb. Samlet (One-out-all-out)</i>
<i>Søer. Klorofyl</i>
<i>Søer. Planteplankton</i>
<i>Søer. Makrofytter</i>
<i>Søer. Fisk</i>
<i>Søer Samlet (One-out-all-out)</i>
<i>Kystvande. Ålegræs</i>
<i>Kystvande. Klorofyl</i>
<i>Kystvande. DK1</i>
<i>Kystvande. Samlet (One-out-all-out)</i>
<i>Vandløb. Kemisk tilstand</i>
<i>Søer. Kemisk tilstand</i>
<i>Kystvande. Kemisk tilstand</i>
<i>Grundvand. Samlet tilstand</i>

Basisanalysen. Tabeller og figurer til præsentation

En række sammenstillinger vises i tabeller og figurer for henholdsvis:

- Hele landet
- De fire vanddistrikter
- De 23 hovedvandoplande

Eksempel: Risikovurdering

For hvert enkelt kvalitetsэлеment (og samlet) følger tabellerne som vist

Vandløb, sø, marin, grundvand		
	I alt	
	Antal	Længde/areal
Risiko	26	2.266
Ikke i risiko	12	1.255
Ukendt	4	125
I alt		

Vandløb:

DVFI
DVPI
DVFII
Samlet (one-out-all-out)

Sø:

Klorofyl
Plankton
Vegetation
Fisk
Samlet (one-out-all-out)

Marin:

Ålegræs
Klorofyl
DKI
Samlet (one-out-all-out)

Basisanalyse – Web-GIS. Eksempel: Vandløb

Info – X

Hvad gælder for det udpegede punkt Rapport

Vandløb. Foreløbig identifikation af kunstige og stærkt modificerede vandområder (1)

Vandløb: Silke Å

Rapporter for sammenstillede data:

- [Se rapport for Danmark](#)
- [Se rapport for Vandområdedistrikt](#)
- [Se rapport for Hovedvandopland](#)
- [Se rapport for Kommune](#)

Data på objektniveau:

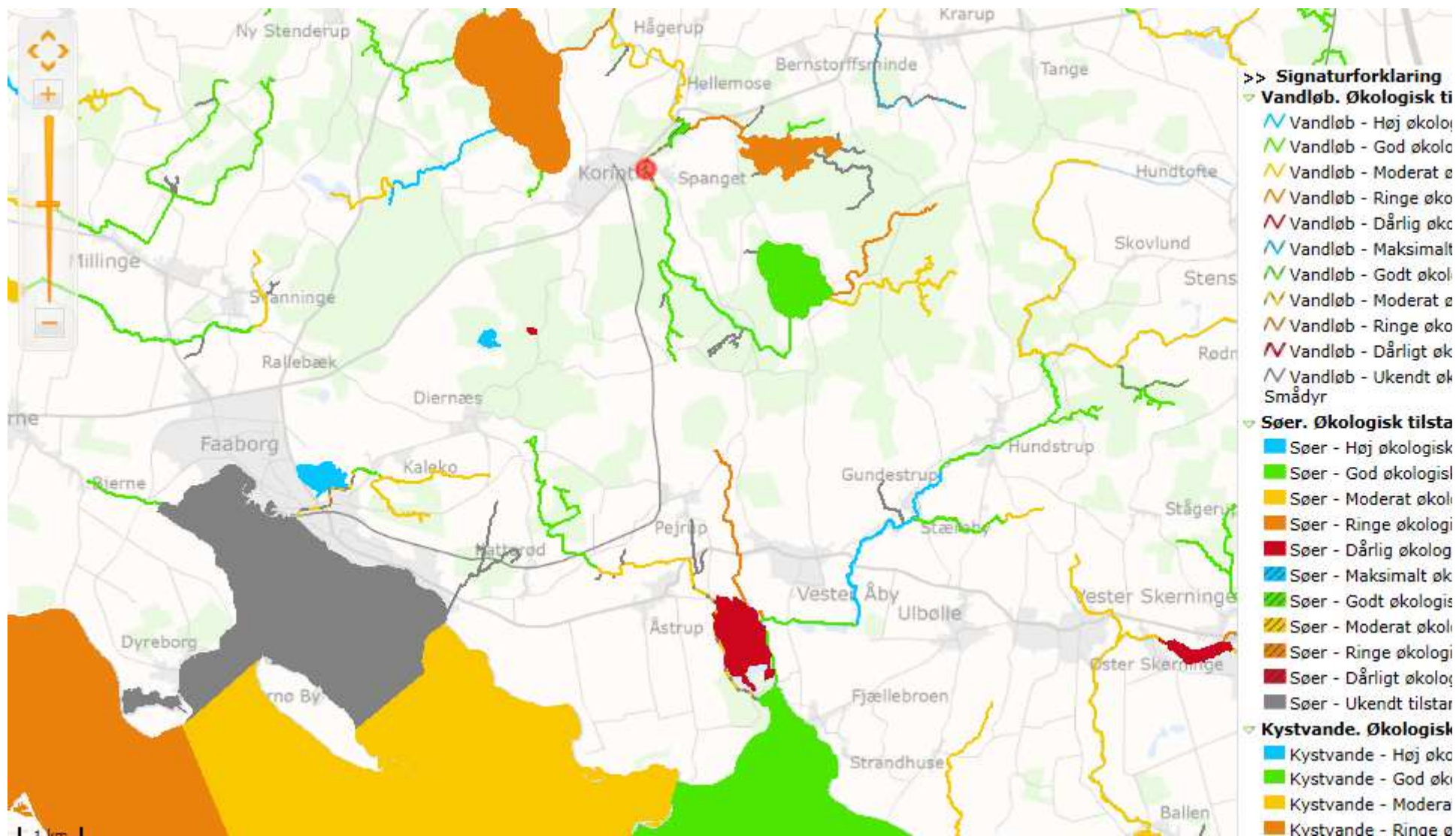
Navn på vandløb:	Silke Å
Ident:	32189
Kommunenavn 1:	Faaborg-Midtfyn
Kommunenavn 2:	Ingen kommune
Kommunenavn 3:	Ingen kommune
Kommunenavn 4:	Ingen kommune
Hovedvandoplandsnr. :	1.13
Hovedvandoplands navn:	Odense Fjord
Vandområdedistrikt nr. :	1
Vandområdedistrikt:	Jylland og Fyn

Info – X

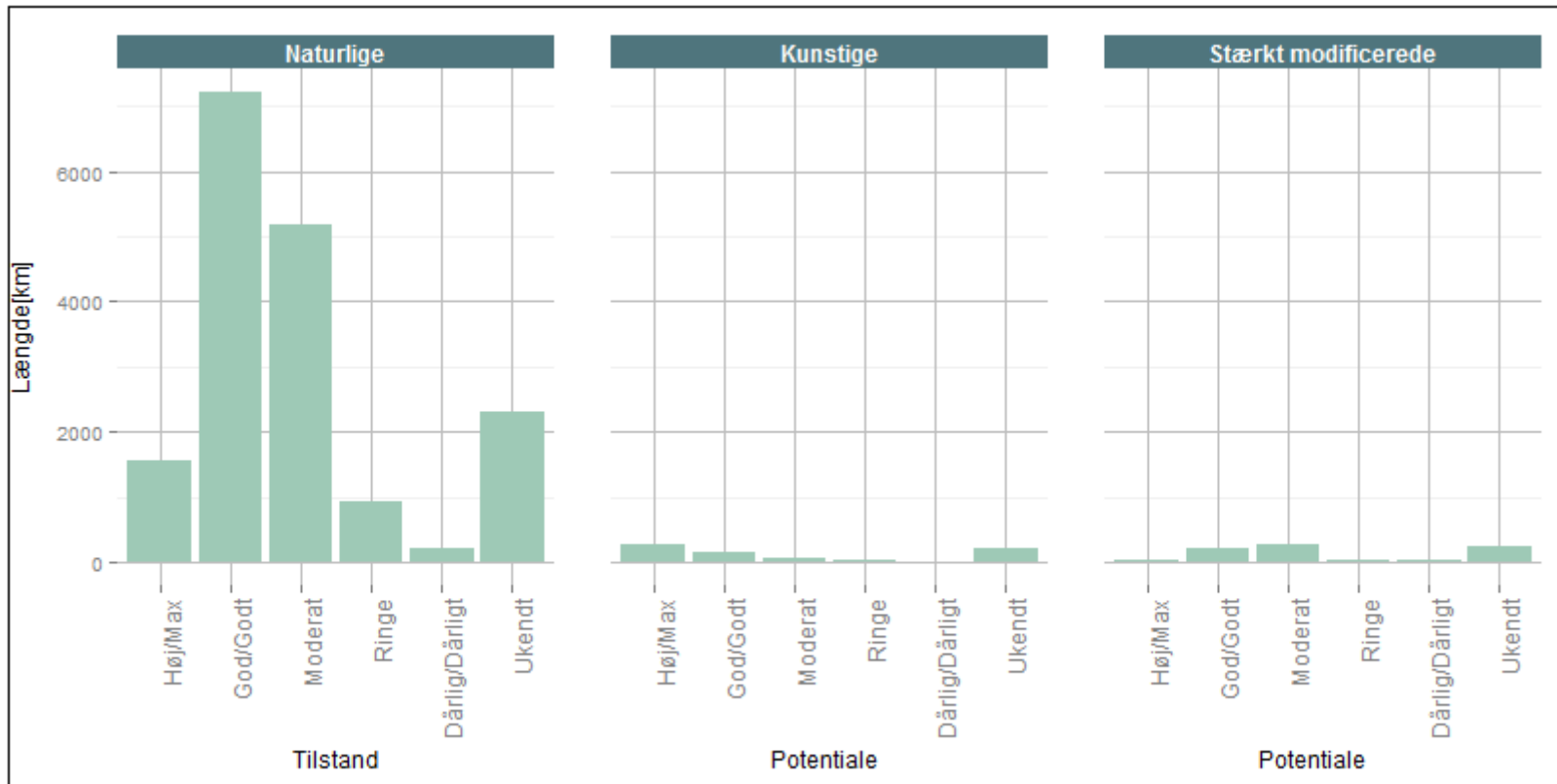
Hvad gælder for det udpegede punkt Rapport

Hovedvandoplands navn:	Odense Fjord
Vandområdedistrikt nr. :	1
Vandområdedistrikt navn:	Jylland og Fyn
Vandløbsegmentets længde (km):	1.011
Typologi:	2
Blødbund:	Ikke blødbunds type
Vandløbskategori:	Stærkt modificerede
Økologisk tilstand/potentiale ud fra makrofytter:	Ukendt
Økologisk tilstand/potentiale ud fra smådyr (DVFI):	Moderat
Økologisk tilstand/potentiale ud fra...	Ukendt

Basisanalyse – Web-GIS. Eksempel: Vandløb, søer og kystvande

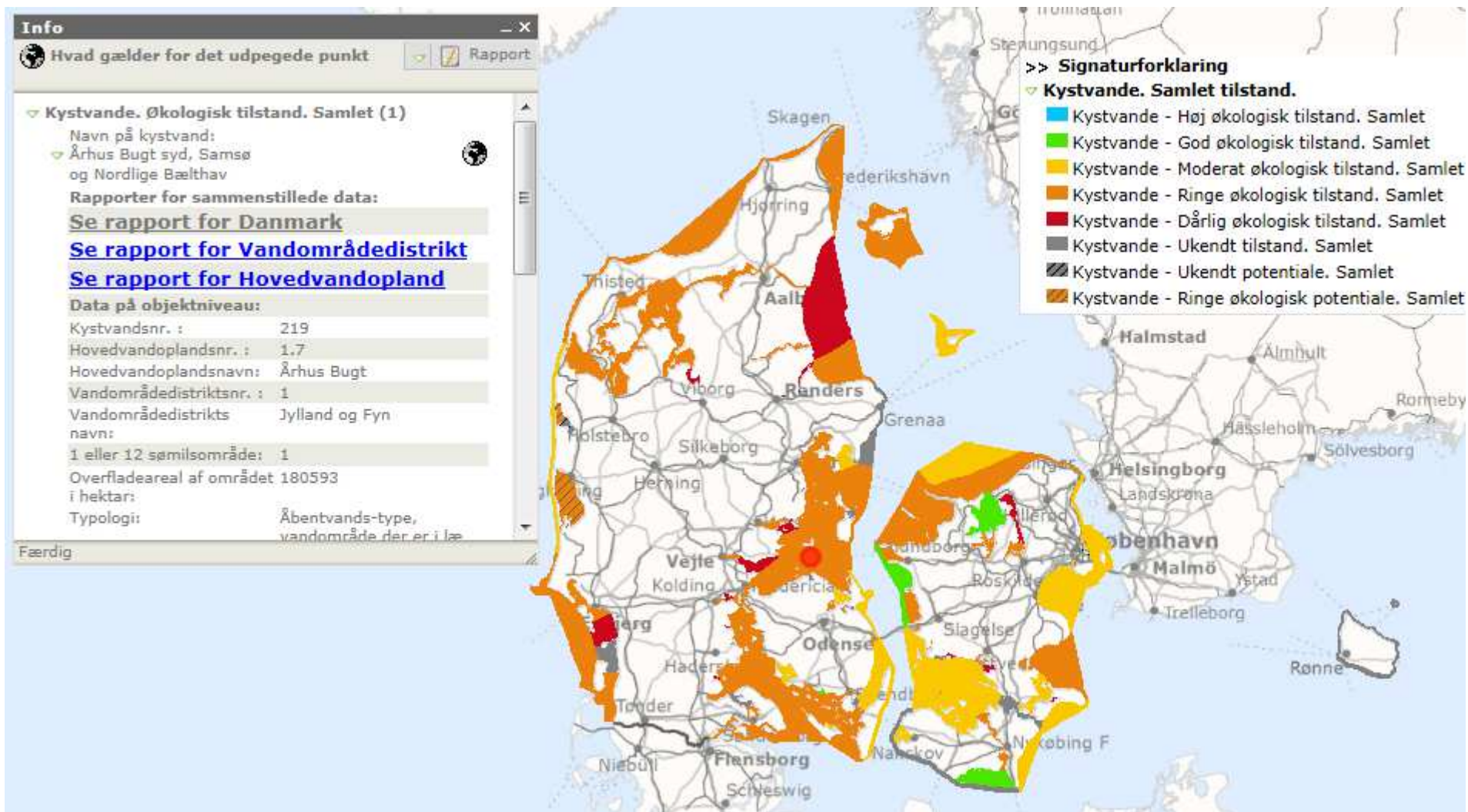

Tilstandsklassifikation (DVFI) af danske vandløb (ca. 19.000 km)

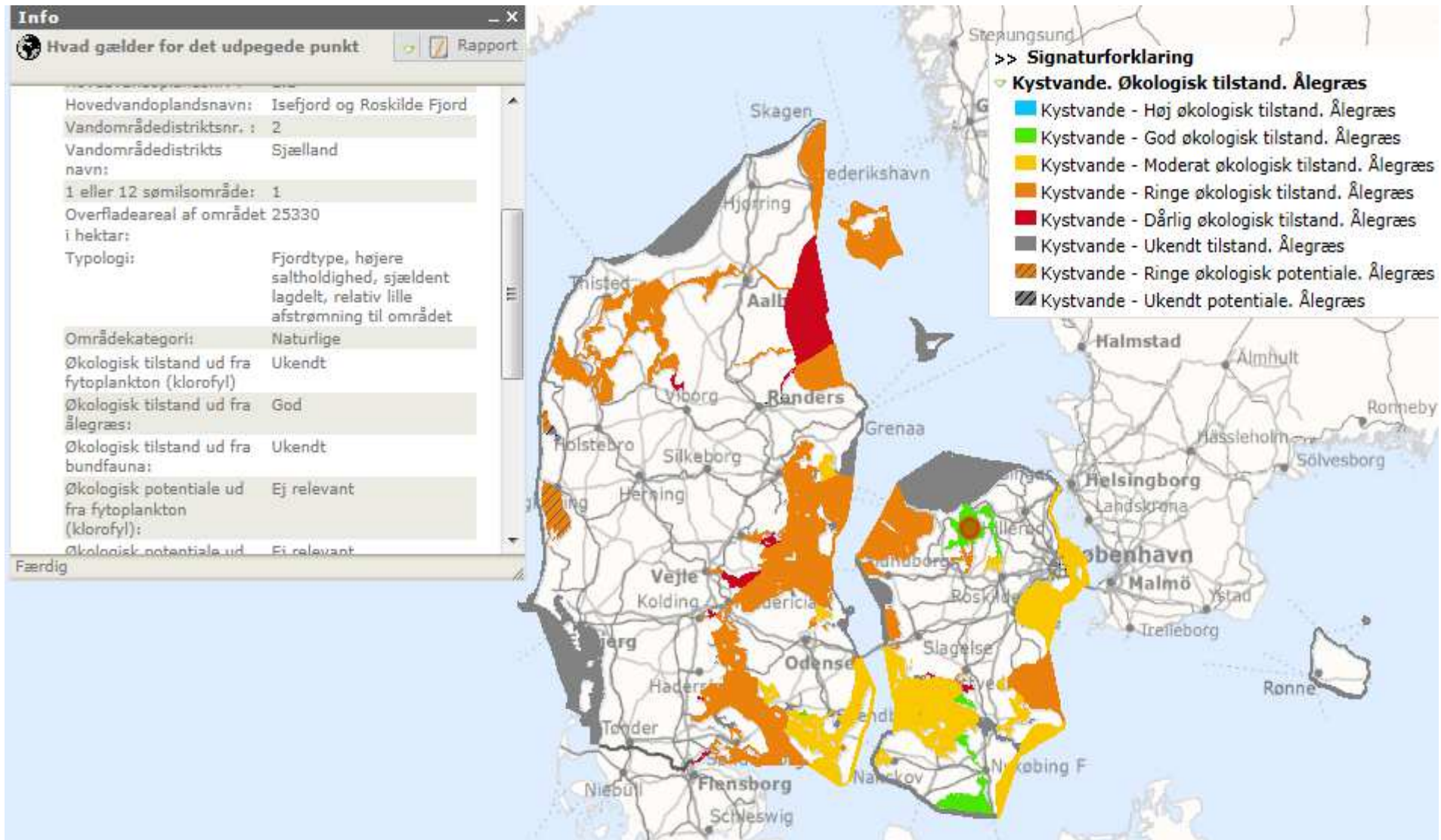

Figur 1: Samlet længde af vandløb inden for kategorier og tilstandsklasser for DVFI i Danmark

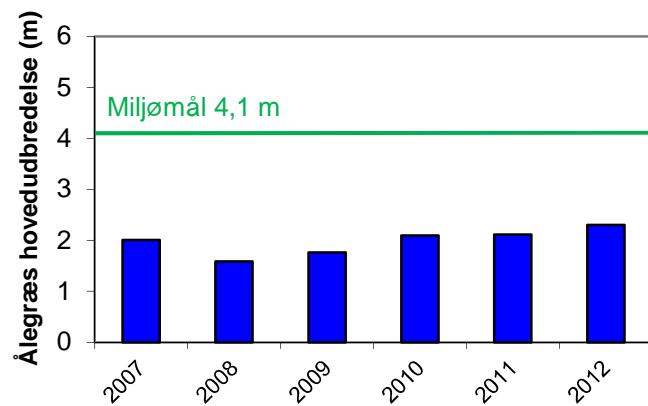
Eksempel – Tilstandsvurdering kystvande

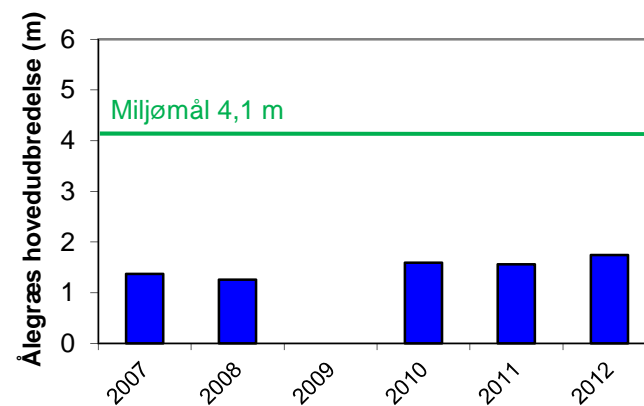
Eksempel – Tilstandsvurdering kystvande

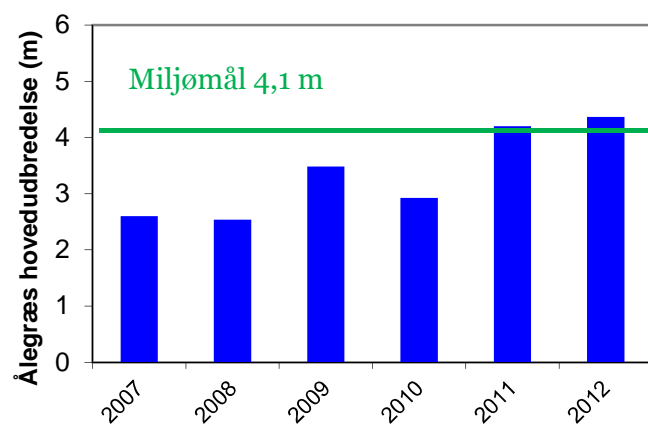
Nissum; Thisted; Kås; Løgstør; Nibe;
Langerak, ID 156

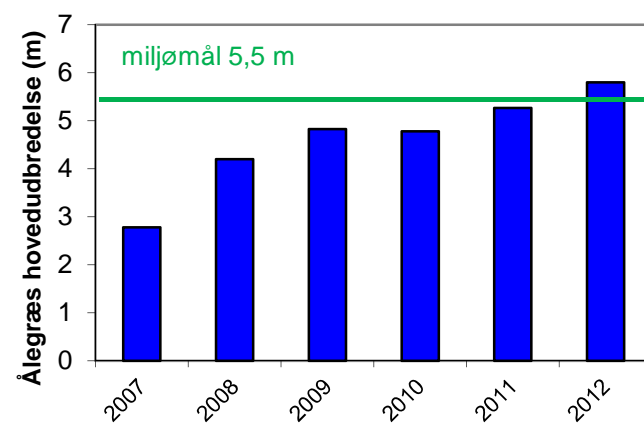
Lovns; Skive; Riisgårde; Bjørnholms
bugt, ID 157

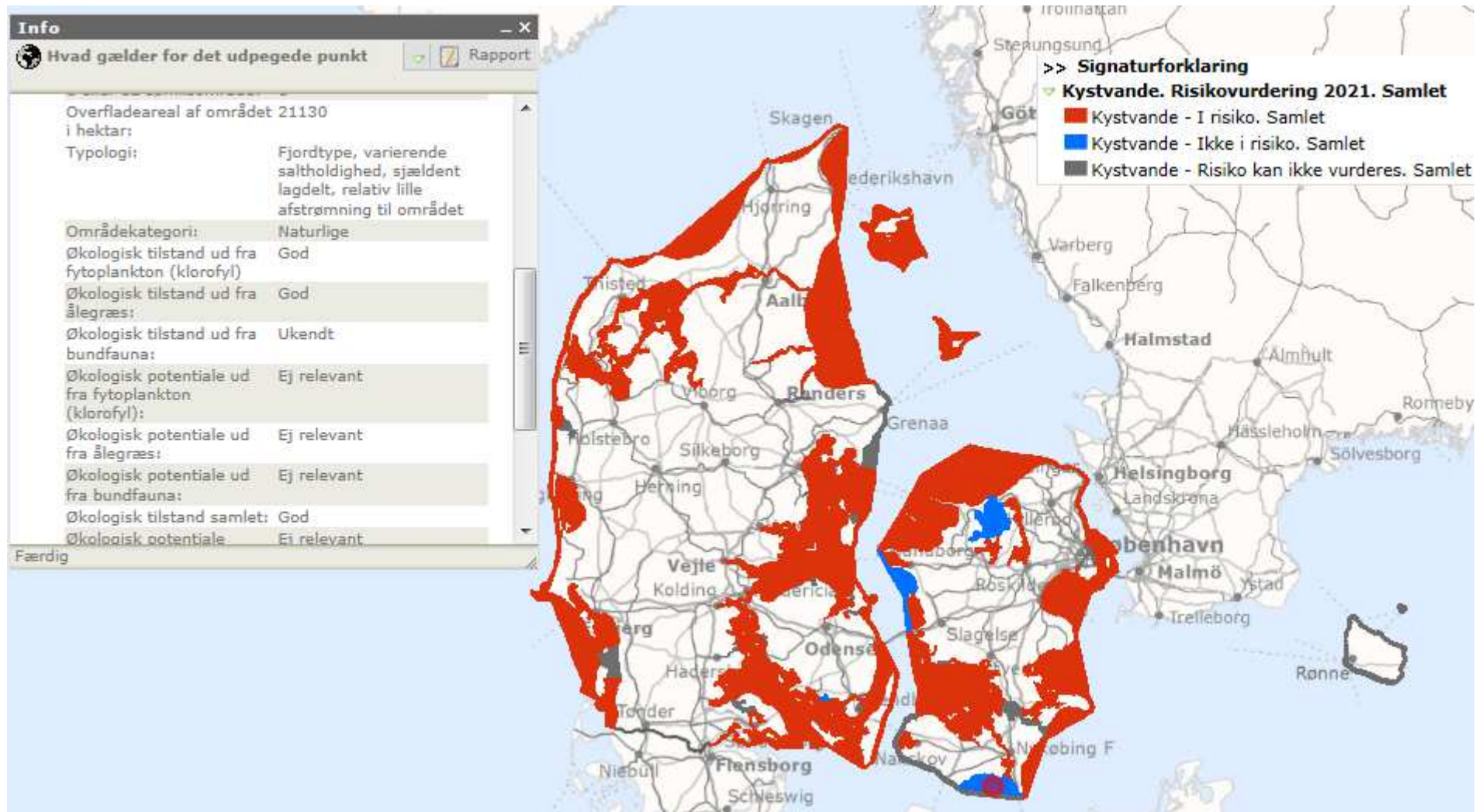
Nordlige Roskilde Fjord, ID 1

Nordlige Isefjord, ID 24

Eksempel – Risikovurdering kystvande

Basisanalysen – inddragelse af AU (DCE) og GEUS

- DCE og GEUS udfører for MIM årligt rapportering af overvågningen af vandløb, søer, fjorde og kystvande samt grundvandet.
- Under Rammeaftalen udfører DCE og GEUS for MIM forskningsbaseret myndighedsbetjening, herunder opgaver relateret til tilvejebringelsen af det faglige grundlag for vandplaner
- Særligt vedrørende Basisanalysen:
 - Vandområdeafgrænsning og typologi
 - Retningslinjer for tilstandsvurdering
 - Nye kvalitetselementer

Basisanalysen

- Opmærksomhedspunkter

- Datagrundlaget er frem til og med 2012, - Vandområdeplaner 2015-2021 gælder fra 22. dec. 2015
- Hvor de er klar er medtaget nye kvalitetselementer i basisanalysen
- Risikovurderingen – Der er tale om en grovsortering, som vil blive yderligere kvalificeret i indsatsprogrammet
- Kommuner og Vandråd skal tage afsæt i basisanalysen for vandløb
- Resultater fra Modelprojektet (søer og kystvande) indgår ikke i basisanalysen, men først i indsatsprogrammet medio 2014

Tak for opmærksomheden!

